

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/5076-16

Dato
20. desember 2018

Statsbudsjettet 2019 - tildelingsbrev til Språkrådet

I dette brevet meddeler vi Stortingets budsjettvedtak og Kulturdepartementets styringssignaler for Språkrådet i 2019.

[Prop. 1 S \(2018-2019\)](#) for Kulturdepartementet ble behandlet av Stortinget 10. desember 2018 på grunnlag av [Innst. 14 S \(2018-2019\)](#).

Brevet er disponert i følgende deler:

1. Mål for 2019
2. Budsjettildeling for 2019
3. Forutsetninger
4. Budsjettfullmakter
5. Rapportering
6. Styringskalender

Følgende dokumenter er vedlagt:

1. Vedlegg 1: Resultatmål og styringsparametere
2. Vedlegg 2: Årsrapport for 2019
3. Vedlegg 3: Styringskalender 2019
4. Vedlegg 4: Stortingets fordeling av bevilgningen på kap. 326, post 73
5. Vedlegg 5: Rundskriv til fellesføring i tildelingsbrevene for 2019, H-7/18

1 Mål for 2019

Bevilgningen på statsbudsjettets kapittel 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål bygger opp under departementets mål om å samle inn, bevare, dokumentere og formidle kulturarv; å gi tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og sørge for at norsk er et velfungerende og fullverdig språk, jf. Prop. 1 S (2018-2019).

Språkrådet er statens fagorgan i språkspørsmål. Hovedmålet for Språkrådet i 2019 er gjennom målrettede aktiviteter å fremme norsk språks status og bruk på utsatte samfunnsområder.

Oppfølgingen av det sektorovergripende prinsippet i språkpolitikken bør styrkes. Språkrådet skal observere og analysere aktuelle utviklingstrekk i hele det norske språksamfunnet. På eget initiativ skal Språkrådet bygge nettverk og samarbeid med statsorganer og virksomheter som er sentrale for implementeringen av den norske språkpolitikken, særlig på samfunnsområder der norsk språk er utsatt.

Det er en utfordring i arbeidet med å styrke norsk språk at stadig mer programvare utvikles med engelsk som bruksspråk og med engelsk terminologi i bunnen. For å sikre at norsk språk forblir bruks- og hovedspråk i norsk arbeidsliv og samfunnsliv også i fremtiden, er det avgjørende at norsk språk integreres i den teknologiske utviklingen. Nasjonalbiblioteket har ansvar for å bygge opp og drifte en norsk språkbank, som skal gi grunnlag for utvikling av språkteknologi på begge de norske målformene. Nasjonalbiblioteket må i samarbeid med Språkrådet sørge for at språkressursene i språkbanken møter næringslivets og forskningens behov, og at kunnskap om språkbankens tjenester aktivt formidles til utviklermiljøene. Se punkt 3.2 nedenfor.

På grunnlag av de overordnede målene har departementet fastsatt resultatmål og styringsparametere for Språkrådet i 2019. Se vedlegg 1.

2 Budsjettildeling for 2019

Stortinget vedtok 10. desember 2018 Kulturdepartementets budsjett for 2019.

Kulturdepartementet stiller følgende budsjetttrammer til disposisjon for Språkrådet i budsjettåret 2019, jf. Prop. 1 S (2019-2019) og Innst. 14. S (2018-2019):

2.1 Utgifter

Kap. 326, post 01 Driftsutgifter: **kr 39 090 000**

Kap. 326, post 73 Språkpolitiske tiltak og språkorganisasjoner: **kr 26 790 000**

Kap. 326, post 75 Tilskudd til ordboksarbeid: **kr 5 330 000**

Rammen under post 01 inkluderer midler til dekning av merutgifter som følge av lønnsoppgjøret 2018.

For budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgifter og pensjonsutgifter vises til hhv. til [Finansdepartementets rundskriv R-116](#) og R-118.

2.2 Inntekter

Kap. 3326, post 01 Ymse inntekter: kr 60 000

3 Forutsetninger

3.1 Generelle forutsetninger

Det er en forutsetning for den tildelte budsjettrammen at Språkrådet følger målene, forutsetningene og kravene i dette tildelingsbrevet, i vedleggene til brevet og i departementets instruks til virksomheten.

Utgiftene knyttet til det planlagte aktivitetsnivået, inkludert nye tiltak som man vil sette i gang i 2019, må dekkes innenfor den tildelte budsjettrammen. I disposisjonsplanen må det derfor innarbeides dekning for alle utgifter som vil påløpe i budsjettåret i henhold til de aktivitetene som virksomheten har planlagt for 2019.

3.2 Språkbanken og satsing på norske språkressurser

Bevilgningen under kap. 326, post 01 er økt med 0,9 mill. kroner for å legge til rette for Språkrådets medvirkning til å styrke den nasjonale satsingen på digitale språkressurser.

Kulturdepartementet forventer at Nasjonalbiblioteket og Språkrådet etablerer og følger opp et forpliktende samarbeid om språkbanken. Nasjonalbiblioteket og Språkrådet skal utarbeide en felles plan for arbeidet med språkbanken og tilretteleggingen av språkressurser til bruk i utvikling av språkteknologi på norsk. Planen skal oversendes departementet våren 2019.

3.3 Revisjon av Bokmålsordboka og Nynorskordboka

Under kap. 326, post 75 er det bevilget 5 330 000 kroner til Universitetet i Bergens arbeid med revisjon av *Bokmålsordboka* og *Nynorskordboka*.

Kulturdepartementet gir med dette Språkrådet fullmakt til å belaste kap. 326, post 75 med 5 330 000 kroner og ber Språkrådet om å utbetale oppdragsmidlene til Universitetet i Bergen. Se Finansdepartementets rundskriv [R-111/13](#) om bruk av belastningsfullmakter og betalinger mellom statlige virksomheter.

Under kap. 326, post 01 er det bevilget 800 000 kroner til å dekke Språkrådets utgifter til arbeidet med revisjon av *Bokmålsordboka* og *Nynorskordboka*. Revisjonsprosjektet skal omtales i Språkrådets årsrapport for 2019.

3.4 Forvaltning av tilskuddsmidler til språkorganisasjoner og språkpolitiske tiltak

Språkrådet har ansvar for den administrative forvaltningen av tilskuddsmidlene til språkpolitiske tiltak og språkorganisasjoner under kap. 326, post 73. Det betyr at Språkrådet skal sende tilskuddsbrev, utbetale det tilskuddet som Stortinget fastsetter, og innhente og vurdere budsjettsøknad, rapport og regnskap fra tilskuddsmottakerne. Språkrådet skal levere en vurdering av budsjettsøknader for 2020 og rapporter for 2018 til Kulturdepartementet innen 30. april 2019.

Tilskuddsordningen for innsamling og registrering av stedsnavn skal forvaltes i tråd med oppdragsbrev fra departementet datert 14. mars 2014. Forvaltningen av samtlige tilskuddsmidler skal skje i samsvar med punkt 3.13 i Kulturdepartementets instruks om økonomi- og virksomhetsstyring til Språkrådet.

Stortingets fordeling av bevilgningen på post 73 framgår av vedlegg 4. Vi ber om en kort rapport om Språkrådets arbeid med forvaltning av tilskuddsmidlene i årsrapporten for 2019.

3.5 Fellesføringer 2019

Regjeringen har besluttet at følgende to fellesføringer for 2019 skal gjelde for alle statlige virksomheter i 2019: 1) Realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden og 2) Motvirke arbeidslivskriminalitet ved offentlige innkjøp.

1) Realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden

Arkivverket skal arbeide systematisk for å realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.

Arkivverket skal i årsrapporten redegjøre for hvordan virksomhetens rekrutteringsarbeid har vært innrettet for å nå 5%-målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden.

Har Arkivverket hatt nyansettelser i rapporteringsperioden, skal andelen som har nedsatt funksjonsevne eller hull i CV'en rapporteres i årsrapporten. Har Arkivverket færre enn fem nyansettelser i perioden, skal prosentandelen ikke rapporteres i årsrapporten, for å sikre personvernet til de nyansatte. For disse virksomhetene kan det være aktuelt å ha en lengre måleperiode (enn ett år) før måltallet rapporteres. I årsrapportens kapittel 4 skal alle virksomheter vurdere arbeidet opp mot målene for dugnaden; hva som har vært vellykkede tiltak, hva som har vært utfordringer, og hvorfor virksomheten eventuelt ikke har lyktes med å nå målene for dugnaden.

2) Motvirke arbeidslivskriminalitet ved offentlige innkjøp

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Arkivverket skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Arkivverket skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet.

For nærmere omtale av fellesføringene viser vi til vedlagte rundskriv H-7/18.

3.6 Personalpolitikk

Departementet forutsetter at Språkrådet til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på best mulig måte.

Språkrådet skal sikre og ivareta et forsvarlig arbeidsmiljø og forebygge og redusere sykefravær, herunder hindre trakassering og annen utilbørlig oppførsel, i tråd med arbeidsmiljølovens krav. Virksomheten skal ha rutiner for intern varsling av kritikkverdige forhold, i samsvar med arbeidsmiljøloven § 2 A-3.

4 Budsjettfullmakter

4.1 Merinntektsfullmakt

I 2019 har Språkrådet fullmakt til å overskride driftsbevilgningen under kap. 326, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3326, post 01, jf. Prop. 1 S (2018-2019) side 170.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Dersom inntektene under inntekstpostene som er omtalt ovenfor blir mindre enn budsjettert, innebærer dette at rammen under de aktuelle utgiftspostene må reduseres tilsvarende mindreinntekten.

4.2 Andre budsjettfullmakter

Språkrådet må i hvert enkelt tilfelle søke Kulturdepartementet om samtykke til å benytte seg av følgende budsjettfullmakter:

- Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra et år til neste, jf. Bevilgningsreglementet § 5 tredje ledd og Finansdepartementets rundskriv R-110 pkt. 2.5.
- Overskridelse mot innsparing i løpet av de fem følgende budsjettår, jf. Bevilgningsreglementet § 11 og Finansdepartementets rundskriv R-110 pkt. 2.6.

- Omdisponering fra driftsbevilgninger til investeringsbevilgninger, jf. Bevilgningsreglementet § 11 og Finansdepartementets rundskriv R-110 pkt. 2.5.

Vi viser for øvrig til departementets instruks om økonomi- og virksomhetsstyring for utdypende omtale av fullmakter på økonomi- og personalområdet.

5 Rapportering

5.1 Regnskapsrapport per 31. august 2019

Departementet vil be om en særskilt regnskapsrapport per 31. august 2019, der det i tillegg til forbruket per 31. august også skal angis planlagt forbruk for resten av året. Departementet vil senere sende ut retningslinjer for utarbeiding av en slik rapport.

5.2 Årsrapport for 2019

Virksomheten skal ved utgangen av hvert budsjettår utarbeide en egen årsrapport. Årsrapport og årsregnskap skal utarbeides etter en felles struktur for alle statlige virksomheter, jf. pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Årsrapporten for 2019 utarbeides som eget dokument og sendes til Kulturdepartementet, med kopi til Riksrevisjonen, innen 15. mars 2020.

Årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 1. mai, men ikke før den er behandlet i styringsdialogen med departementet.

I henhold til pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten skal departementet i samråd med virksomheten avtale omfang og innhold i årsrapportens del I–V. Departementet vil ta dette opp i styringsdialogen med virksomheten.

For nærmere omtale av årsrapporten vises det til vedlegg 2. Vi minner også om rapporteringskravene i punkt 3.3 og 3.4 ovenfor.

6 Styringskalender

Kalender for styringsdialogen i 2019 framgår av vedlegg 3.

Med hilsen

Steinar Lien (e.f.)
ekspedisjonssjef

Elisabeth Stavem
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Direktoratet for økonomistyring
Riksrevisjonen

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/5076-18

4. januar 2019

Vedrørende tildelingsbrev for 2019

Vi viser til tildelingsbrev for 2019, sendt ut til virksomhetene 20. desember 2018. Under punkt 3.5 *Fellesføringer 2019* er det ved en feil vist til Arkivverket. Vi gjør oppmerksom på at omtalen under dette punktet naturligvis gjelder vedkommende virksomhet. Det vil ikke bli sendt ut nye tildelingsbrev.

Rundskriv H-7/18 med nærmere omtale av fellesføringene følger vedlagt.

Med hilsen

Steinar Lien (e.f.)
ekspedisjonssjef

Gunhild Strand Molle
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Adresseliste

Nasjonalbiblioteket	Postboks 2674 Solli	0203	OSLO
Nidaros Domkirkes	Bispegt. 11	7012	TRONDHEIM
Restaureringsarbeider			
Norsk lyd- og	Postboks 2764 Solli	0204	OSLO
blindeskriftbibliotek			
Språkrådet	Postboks 1573 Vika	0118	OSLO

Hovedmål, resultatmål og resultatindikatorer for Språkrådet 2019

Prop. 1. S 2019: Språkrådet skal gjennom målrettede aktiviteter fremme norsk språks status og bruk på utsatte samfunnsområder

Følgende delmål gir retning for arbeidet: Språkrådet skal bidra til

- å styrke norsk språks status og bruk i samfunnet (statusmålet)
- å fremme norsk som et godt og velfungerende kultur- og bruksspråk (korpusmålet)
- å sikre det språklige mangfoldet og språkbrukernes interesser (språkbrukermålet)

	Resultatmål	Styringsparametere
1	Språkrådet skal bidra til at det sektorovergripende prinsippet i språkpolitikken blir ivaretatt	- Språkrådet skal arbeide for at statsorgan følger norsk rettskriving, målloven, stedsnavnloven og rutiner for navnelaging i staten. - Språkrådet bygger nettverk og samarbeidsforum med statsorganer og virksomheter som er sentrale for implementeringen av den norske språkpolitikken for å øve strategisk innvirkning på relevante sektorer.
2	Språkrådet skal arbeide for sikring av norsk språk på samfunnsområder der språket er under særlig press	- Språkrådet observerer og analyserer aktuelle utviklingstrekk og utfordringer i det norske språksamfunnet og kan utarbeide forslag til hvordan samfunnet kan møte disse utfordringene.
3	Språkrådet skal arbeide for at offentlige og private virksomheter i Norge får økt tilgang til, og tar i bruk, teknologiske språkressurser på norsk	- Språkrådet og Nasjonalbiblioteket skal etablere og følge opp et forpliktende samarbeid om språkbanken, og skal i løpet av 1. kvartal 2019 legge fram en felles plan for styrket dialog med de språkteknologiske utviklingsmiljøene. - Språkrådet skal bidra til å styrke språkbanken med språkressurser som er viktige for utvikling av norsk taleteknologi på flere målføre. - Språkrådet skal bidra til samordning og videreutvikling av arbeidet med terminologi.

4	Språkrådet skal arbeide for et bedre og klarere forvaltningsspråk	- Språkrådets kurs og veiledningsvirksomhet overfor forvaltningen er videreutviklet og på riktig nivå. - Løsning for automatisk innhøsting av målbruksdata er testet
5	Språkrådet skal sørge for en samordnet og effektiv behandling av stedsnavnssaker	- Det er etablert ny organisering av og ens praksis i stedsnavntjenesten
6	Språkrådet skal styrke kunnskapen i samfunnet om rettskrivningsnormer og god og korrekt språkbruk	- Arbeidet med revisjon av Bokmålsordboka og Nynorskordboka skjer i henhold til framdriftsplan - Det skal gjøres en løpende vurdering av normeringsspørsmål i revisjonen av Bokmålsordboka og Nynorskordboka.
7	Språkrådet skal bidra til styrket nordisk samarbeid med utgangspunkt i den nordiske språkdeklarasjonen	- Språkrådet bidrar til å følge opp Nordisk språkdeklarasjon.
8	Språkrådet skal arbeide for å synliggjøre og styrke norsk tegnspråk, kvensk, romani og romanes	- Språkrådet skal arbeide for bedre kjennskap til de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk i språkopplæringen i skolen - Språkrådet følger opp de tiltak i <i>Målrettet plan for kvensk</i> som virksomheten er gitt ansvar for - Språkrådet styrker det tegnspråkfaglige samarbeidet med relevante aktører

Årsrapport for 2019

Det vises til pkt. 1.5.1. i [Bestemmelser om økonomistyring i staten](#) (Bestemmelsene).

Årsrapporten skal inneholde seks deler med følgende benevnelse og rekkefølge:

- I. Leders beretning
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og resultater
- IV. Styring og kontroll i virksomheten
- V. Vurdering av framtidsutsikter
- VI. Årsregnskap

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk.

På [DFØs nettsider](#) ligger det anbefalinger og råd til innhold og struktur av årsrapporten. Se spesielt DFØs Veiledningsnotat – Årsrapport for statlige virksomheter.

Nedenfor følger en skisse til innhold i årsrapportens del I–V:

Del I Leders beretning

Det gis en overordnet vurdering av virksomhetens samlede resultater, kort omtale av hva ledelsen har lagt vekt på i rapporten og en overordnet fremstilling av virksomhetens viktigste prioriteringer. Beretningen skal signeres av virksomhetslederen.

Del II Introduksjon til virksomhetens og hovedtall

Det gis en kort omtale av virksomhetens formål og organisering, og hvilket regnskapsprinsipp som benyttes. Det skal videre oppgis nøkkeltall for 2018 og 2019 (antall årsverk, samlet budsjett- og regnskap mv.) og endringer fra 2018–2019.

Del III Årets aktiviteter og resultater

Kulturdepartementet skal rapportere til Stortinget om oppnådde resultater i 2019 gjennom budsjettproposisjonen for 2021. Virksomhetens resultatrapportering for 2019 vil danne grunnlag for denne rapporteringen. Resultatrapporteringen er også et viktig grunnlag for departementets formulering av mål- og resultatkrav for kommende år. Virksomheten må derfor legge vekt på å framskaffe og presentere data for oppnådde resultater for de mål som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2019.

Virksomhetens rapport for 2019 skal inneholde:

- Kortfattet omtale av virksomhetens samlede aktivitet i 2019.
- Omtale av virksomhetens oppnådde resultater i 2019 for de resultatmål som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2019. Omtalen skal begrenses til tiltak som er sentrale for mål- og resultatoppnåelsen.
- Omtale av planer og aktiviteter i 2019 knyttet til eventuelle spesielle forutsetninger som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2019.

Rapporten må inneholde både tekstomtale og tabelloversikter som dokumenterer de resultater som virksomheten har oppnådd med sammenlignbare tall for 2018 og 2019 og tilhørende plantall for 2020.

Virksomheter som forvalter tilskuddsmidler (både midler under ordninger og enkelttilskudd) må redegjøre for forvaltningen av tilskuddsmidler.

Del IV Styring og kontroll av virksomheten

Det gis en kort omtale av hovedelementene i virksomhetens opplegg for intern styring og kontroll, inkludert en vurdering av egnethet i forhold til måloppnåelse på kort og lang sikt.

Særsilt om likestillingsrapportering

Veiledningsheftet "*Statlige virksomheters likestillingsredegjørelse etter aktivitets- og rapporteringsplikten*" er et godt verktøy for å sørge for at likestillingsrapporteringen er i tråd med lovpålagte krav. Virksomheten må selv vurdere omfanget av rapporteringen i årsrapporten. Kulturdepartementet ber om at alle virksomheter innarbeider følgende oversikt i sin redegjørelse i årsrapporten:

	Alle stillinger ¹			Lederstillinger			Lønn ²
	Menn	Kvinner	Antall	Menn	Kvinner	Antall	Kvinner / Menn
2018							
2019							

Del V Vurdering av framtidsutsikter

Det gis en kort omtale av forhold i og utenfor virksomheten som belyser hvordan disse forholdene vil kunne påvirke virksomhetens evne til i oppfylle virksomhetens mål på lengre sikt.

Del VI Årsregnskap

Krav til statlige virksomheters årsregnskap er fastsatt i Bestemmelsene punkt 3.4. Finansdepartementets rundskriv [R-115 av 24. november 2016](#) gir nærmere krav om både innhold og oppstilling av regnskapet. Veiledningsmateriell og maler for oppstillinger og noter som virksomheten kan benytte ved utarbeidelse av årsregnskapet ligger på [nettsidene til DFØ](#).

¹ I kolonnene skal virksomhetene oppgi andelen menn (M) og kvinner (K) og antall stillinger totalt for henholdsvis alle stillinger og lederstillinger i virksomheten i 2018 og 2019.

² I kolonnene skal virksomhetene oppgi kvinners gjennomsnittlige årslønn i prosent av gjennomsnittlig årslønn for menn i virksomheten i 2018 og 2019

Styringskalender 2019 for Språkrådet (SR) og Kulturdepartementet (KUD)

Frist	Sak	Ansvar
Primo januar	Budsjettskriv for 2020	KUD
15. januar	Regnskapsrapport (kasserapport) per 31. desember 2018	SR
18. januar	Forklaringer til statsregnskapet 2018	SR
1. mars	Budsjettframlegg for 2020	SR
15. mars	Årsrapport for 2018	SR
Innen medio mai	Etatsstyringsmøte	KUD
15. september	Regnskapsrapport per 31. august 2019	SR
Ultimo oktober	Foreløpig tildelingsbrev 2020	KUD
Innen utgangen av november	Etatsstyringsmøte	KUD
Ultimo desember	Tildelingsbrev for 2020	KUD

Stortingets fordeling av bevilgningen på kap. 326, post 73 Språkpolitiske tiltak og språkorganisasjoner, jf. [Prop 1 S \(2018-2019\) for Kulturdepartementet og Innst. 2 S \(2018-2019\)](#)

Tiltak	Saldert budsjett 2019 (i 1000)
Det Norske Akademi for Språk og Litteratur	120
Kainun institutti - Kvensk institutt	6 675
Landssamanslutninga av nynorskkommunar	1 545
Noregs Mållag	5 590
Nynorsk avissenter	2 905
Nynorsk Pressekontor, Stiftinga	6 175
Riksmålsforbundet	1 610
Ruijan Kaiku - kvensk avis	1 230
Innsamling av stedsnavn	840
Årets nynorskkommune	100
SUM	26 790

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Departementene

Nr.
H-7/18

Vår ref
18/1709

Dato
19.12.2018

Rundskriv til fellesføring i tildelingsbrevene for 2019

Formålet med dette rundskrivet er å orientere departementene om fellesføringen som skal legges inn i tildelingsbrevene til samtlige statlige virksomheter for 2019. Grunnlaget for fellesføringer som virkemiddel er beskrevet i rundskriv P 2/2009 av 14. mai 2009.

Fellesføringsteksten for 2019

Regjeringen har gitt sin tilslutning til at offentlige virksomheter skal få to fellesføringer som skal innarbeides i tildelingsbrevene for 2019:

- 1) Realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.*
- 2) Motvirke arbeidslivskriminalitet ved offentlige innkjøp*

1) Realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.

"<Virksomheten> skal arbeide systematisk for å realisere regjeringens inkluderingsdugnad, og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.

<Virksomheten> skal i årsrapporten redegjøre for hvordan <virksomhetens> rekrutteringsarbeid har vært innrettet for å nå 5 %- målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden.

Har <virksomheten> hatt nyansettelser i rapporteringsperioden, skal andelen som har nedsett funksjonsevne eller hull i CV'en rapporteres i årsrapporten. Det er ønskelig at virksomheten starter å måle fra 1.7. 2018. Har <virksomheten> færre enn fem nyansettelser i perioden, skal prosentandelen ikke rapporteres i årsrapporten, for å sikre personvernet til de nyansatte. For disse virksomhetene kan det være aktuelt å ha en lengre måleperiode (enn ett år) før måltallet rapporteres. I årsrapportens kapittel 4 skal alle virksomheter vurdere arbeidet opp mot målene for dugnaden; hva som har vært vellykkede tiltak, hva som har vært utfordringer, og hvorfor virksomheten eventuelt ikke har lyktes med å nå målene for dugnaden."

Teksten i fellesføringen med definisjoner og forklaringer er de samme som ble gitt i Rundskriv [H-3/18](#). Det vises for øvrig til [Arbeidsgiverportalen](#) .

2) Motvirke arbeidslivskriminalitet ved offentlige innkjøp

"Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. <Virksomheten> skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. <Virksomheten> skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet."

1. Regjeringens mål med fellesføringen

Fellesføringen er knyttet til virksomhetenes oppfølging av de pliktene de er pålagt som oppdragsgivere gjennom lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter. Dette gjelder blant annet krav til attest for skatt- og avgift, krav til lønns- og arbeidsvilkår, og bestemmelsen om begrensning i antall ledd i leverandørkjeden.

Arbeidslivskriminalitet representerer en betydelig samfunnsutfordring. Arbeidslivskriminalitet kjennetegnes av kriminelle aktører som opptrer organisert og systematisk, gjerne på tvers av ulike bransjer. Følgene av arbeidslivskriminalitet er at arbeidstakere utnyttes, konkurransen i markedene vrís og samfunnets inntektsgrunnlag undergraves. Regjeringen har utarbeidet en [strategi for innsatsen mot arbeidslivskriminalitet](#) for å samordne innsatsen. Et av hovedområdene i strategien er at det offentlige gjennom sine

innkjøp skal bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Riksrevisjonen pekte i en rapport ([Dokument 3:14 \(2015-2016\)](#)) på behovet for en styrket innsats for å forhindre arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i offentlig sektor. Dette arbeidet følges opp blant annet gjennom regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet.

Det offentlige foretar betydelige anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider fra eksterne leverandører. Offentlig sektor har et særlig ansvar for å sikre ryddige forhold i norsk arbeidsliv og hindre arbeidslivskriminalitet ved å medvirke til at ingen arbeidstakere utnyttes.

Virksomhetene skal i sin årsrapportering redegjøre for hvilke rutiner de har for å motvirke arbeidslivskriminalitet i sine anskaffelser og hvordan det følges opp. Denne rapporteringen vil utgjøre et viktig kunnskapsgrunnlag for alle offentlige virksomheter, og vil blant annet kunne bidra til å målrette det videre arbeidet deres med oppfølging og veiledning for å forhindre arbeidslivskriminalitet ved offentlige anskaffelser. Det tas også sikte på en kunnskapsoppsummering med utgangspunkt i årsrapporteringen fra virksomheten.

2. Eksempler på framgangsmåte for å motvirke arbeidslivskriminalitet ved tildeling og oppfølging av kontrakter

Det er den enkelte arbeidsgiver som har det primære ansvaret for at virksomheten driver i samsvar med lov og regelverk. Samtidig har oppdragsgivere et ansvar for å følge opp de kontrakter som inngås. Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter stiller særskilte krav til lønns- og arbeidsvilkår for arbeidstakere i virksomheter som er leverandører til det offentlige. Oppdragsgiverne skal gjennomføre nødvendig kontroll av om leverandøren overholder disse kravene. Det er derfor viktig at virksomhetene har gode rutiner for å kontraktsfeste hvilke krav som stilles, hvilke sanksjoner som kan iverksettes ved brudd på kravene hos leverandør og underleverandører, samt rutiner for å følge opp de inngåtte kontraktene.

Kartlegginger som er gjort viser at mange offentlige virksomheter har for svak oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandører i inngåtte kontrakter. Oppfølgingen skal bygge på en risikovurdering. Krav til rutiner for oppfølging må stå i forhold til risikoen. Behov for oppfølging og kontroll skal tilpasses den enkelte anskaffelsen, og det er opp til oppdragsgiveren å vurdere i hvilken utstrekning det er nødvendig å følge opp den enkelte leverandøren ut ifra risikonivå. Det vil ofte være behov for å oppdatere risikovurderingen med jevne mellomrom, for eksempel en gang i året i forbindelse med ordinær oppfølging av leverandør. Dersom risikoen vurderes å være høy, skal virksomheten utvide kontrollen med den aktuelle kontrakten.

Noen veiledende eksempler

Et eksempel på betydningen av å kontraktsfeste krav, er Statnetts kontrakt med en utenlandsk underentreprenør i forbindelse med bygging av nye kraftlinjer i Vest-Agder og Rogaland. Kontrakten inneholdt bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår og krav til

etiske retningslinjer. Det ble avdekket alvorlige avvik i lønns- og arbeidsvilkårene for arbeidstakere som var engasjert av underentreprenøren, blant annet ble det stilt krav om at halvparten av lønnen skulle betales tilbake til deres opprinnelige arbeidsgiver i hjemlandet. Dette var et alvorlig brudd på kontraktsvilkårene. Da forholdene ble avdekket kunne Statnett som oppdragsgiver med utgangspunkt i kontrakten kreve at underentreprenøren straks ordnet opp i forholdene.

Et eksempel på hvilke rutiner en oppdragsgiver kan ha for å følge opp inngåtte kontrakter, er Høgskolen i Oslo og Akershus sine rutiner for å sikre at det benyttes godkjente renholdsleverandører og at regelverket mht. lønns- og arbeidsvilkår følges. Rutinen innebærer blant annet at Høgskolen tar stikkprøver hver 6. måned hvor det bes om kopi av arbeidsavtaler, timelister og lønnsslipper for å sikre at leverandør følger regelverket. I følge rutinen bes det om innsyn i 5 arbeidsforhold per leverandør, og det settes i gang sanksjoner i henhold til gjeldende kontrakt der det avdekkes brudd på regelverket. Arbeidstilsynet varsles også.

Flere store offentlige virksomheter har egne samarbeidsavtaler med offentlige kontrollmyndigheter. Gjennom dette samarbeidet kan det gis veiledning om hvilke forhold virksomhetene må være særskilt oppmerksomme på. Bl.a. har noen store offentlige utbyggere samarbeidsavtaler med Skatteetaten. Avtalen går ut på at Skatteetaten bistår med opplysninger i sanntid til innkjøperne hos de offentlige utbyggerne slik at de kan forbedre sin internkontroll i forbindelse med inngåelse av kontrakter. Alle statlige virksomheter bør foreta en vurdering av om det kan være aktuelt å inngå et samarbeid med en eller flere kontrollmyndigheter i forbindelse med sine anskaffelser.

3. Hva forventes av departementene?

Departementene skal ta fellesføringen inn i sine tildelingsbrev, henwise til rundskrivet og følge opp virksomhetenes gjennomføring av fellesføringen. Etter KMDs vurdering skjer oppfølging best gjennom den ordinære styringsdialogen.

Departementene bør også legge til rette for veiledning til etatene, og for erfaringsutveksling mellom etatene, blant annet ved å videreformidle gode eksempler.

4. Hva forventes av virksomhetene?

Jf. omtale under punkt 3.

For å sikre at offentlige virksomheter motvirker arbeidslivskriminalitet i egne anskaffelser på en best mulig måte, er det sterkt å anbefale at arbeid mot arbeidslivskriminalitet inngår i virksomhetenes systemer og rutiner for anskaffelser. De virksomhetene som ikke har etablert slike systemer og rutiner bør etablere disse og sikre en praksis for at de blir fulgt opp.

I årsrapporten skal virksomheten redegjøre for hvilke systemer og rutiner de har for kontraktsinngåelse og for oppfølging av inngåtte kontrakter for å motvirke arbeidslivskriminalitet.

5. Ytterligere informasjon og veiledning

Direktorat for forvaltning og IKT (Difi) er, blant annet, et kompetansesenter for det offentlige arbeid med anskaffelser. På oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet har Difi utviklet veiledningsmateriale om hvordan offentlige virksomheter kan forhindre arbeidslivskriminalitet ved inngåelse og oppfølging av kontrakter. Difi kan kontaktes for nærmere veiledning. På www.anskaffelser.no er det generell informasjon og veiledning om ulike verktøy og metoder som virksomhetene kan benytte, blant annet [Difis veiledning om "Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter"](#) og [Difis interne rutine for etterlevelse av krav til lønns- og arbeidsvilkår](#).

Arbeidstilsynet fører tilsyn med oppfølgingen av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Arbeidstilsynet kan også kontaktes for å få råd og veiledning om oppfølgingen.

For nærmere informasjon om gjeldende rett vises det til Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og Forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett.

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)
ekspedisjonssjef

Asgeir Fløtre
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi:
Statsministerens kontor
Riksrevisjonen